

Čisto prva številka Planinskega vestnika

✍ Elizabeta Gradnik

8. februarja pred stodesetimi leti je izšla prva številka Planinskega vestnika. To je bil čas, ko so se Slovenci še vedno bodli z Nemci glede pravic, lastništva in prvenstva v naših gorah. Zlasti Triglavsko pogorje je bilo za Nemško in avstrijsko planinsko društvo - DÖAV - priljubljeno področje planinske dejavnosti, Slovenci pa tudi niso pustili, da bi si Triglav, ta najmočnejši simbol slovenstva, lastili tujci. Zato ni prav nič čudno, da je v letu 1895 na vrhu Triglava zrasel Aljažev stolp, da je bila vzdana spominska plošča pesniku Valentinu Vodniku, odprta Vodnikova koča na Velem polju in da je začelo izhajati glasilo, ki je v tem obdobju imelo izrazito domoljubno vlogo širjenja narodne zavdnosti in ponosa.

V uvodniku prve številke Planinskega vestnika, pod katerega sta se v imenu odbora Slovenskega planinskega društva podpisala načelnik Fran Orožen in tajnik ter prvi urednik Anton Mikuš, je zapisano:

»§ 3. društvenih pravil našteva med pripomočki, s katerimi dosega društvo svoj namen, pod e) tudi »da prireja in objavlja predavanja o vseh strokah turisticke ter izdaja, pospešuje in podpira zanimljive planinoslovne spise in slike«. Da društvo tudi v tem oziru doseže svoj namen, sklenil je odbor »Sl.pl.dr.« od leta 1895. počenši izdavatelj blagemu planinoslovstvu posvečen mesečnik, kateri bode objavljal zanimljiva predavanja in različne planinoslovne spise in slike. Oziral se bode časopis tudi na promet in donašal različne društvene vesti in domače in tuje turistične in planinoslovne novice ter tudi poročal o delovanju »Slovenskega planinskega društva« in sličnih društev po drugih deželah. Priobčevali bodemo tudi životopise znamenitih slovenskih hribolazcev iz prejšnjih časov, tako n.pr. o prvaku slovenskih turistov Valentinu Staniču, kateremu gre prvo mesto ne le med Slovenci, temveč tudi med drugimi narodi, kajti on je početnik tako zvane 'višje turisticke'.

V nas Slovencih se je do nedavnega časa premalo gojila turisticke, in krasote naših dežel so bi-

Na Triglavu 1925 📷 Ivan Tavčar

le tujcem bolj znane nego domačinom. Tujci so se navduševali za prirodne lepote naših pokrajin, a domačini niso poznali biserov, kateri dičijo slovensko zemljo. Namen našemu časopisu pa je vzbujati zanimanje za slovenske gore, planine in kraški svet ter vnemati za turistiko in delovanje 'Slovenskega planinskega društva'.

Le malo imamo mož, kateri nastopajo kot duševni junaki in odločilno vplivajo na razvoj slovenskega naroda; vendar pa jih je veliko število sposobnih, da z iskrenim srcem posvetijo svoje zmožnosti lepi skupni nalogi, katere se lotijo z vso ljubeznijo in krepostjo. V tej nadi vabimo prav iskreno slovenske turiste in našemu društvu naklonjene pisatelje, da podpirajo tudi duševno naš mesečnik, ter jim kličemo z Gregorčičem:

*»Prijetli! vsem delavcem narodnim slava!
Hvaležna jim bode na vek očetnjava!«*

Sporočila sta tudi, da bo list izhajal 25. v mesecu in da ga »društveniki (ustanovniki, pravi in častni člani) dobivajo brezplačno, naročnina za nečlane pa znaša 2 goldinarja letno.«

Prva številka je obsegala šestnajst strani in prinesla vabilo na II. redni občni zbor Slovenskega planinskega društva, članek dr. Josipa Serneca Spomini na Skuto ter razpravo L. Wölflinga Obleka in oprava turistova. Iz društvenih vesti se da razbrati, da so bili odnosi SPD z Avstrijskim turističnim klubom (ÖTC) spoštljivi in tovariški. Klub je deloval na našem ozemlju, vendar ni bil tako narodnostno nestrpen kot DÖAV. Uredniški odbor je še oznanil, da je bila na Šmarni gori na voljo nova spominska knjiga, »katera ima jako debel in lep papir ter je vezana v debele, okovane platnice«. Rubrika Razne novice je med drugim prinesla vest, da se je pri padcu z južne strani Dobrača smrtno ponesrečil gorski vodnik Boštjan Vigele. Predstavljen je bil Vodnik za Savinske planine in najbližjo okolico, ki sta ga napisala Fran Kocbek in Miha Kos, izdalo in založilo pa Slovensko planinsko društvo, ki ga je prodajalo po ceni 60 kron. Na zadnjih straneh so bili objavljeni obvestilo članom o znižani ceni vožnje po južni železnici in različni reklamni oglasi, med katerimi je bil posebno zanimiv tisti, ki je priporočal

kranjskega planinca – »posebno skrbno iz najzdravilnejših in znanih zelišč in cvetlic po naravnem potu narejeni liker«.

Odgovorni urednik prve številke (in tudi naslednjih) je bil Josip Hauptman, tiskala pa jo je tiskarna A. Kleina v Ljubljani. Dolgo se je obdržala razdelitev vsebine na rubrike, ki jih je uvedla prva številka oziroma prvi letnik: Pesmi, Članki, Razprave o turistiki, Koče in zavetišča, Poti, Spominske knjige in turisti, Društvene reči, Razne reči, Književnost, Slike.

Ob častitljivi in spoštovanja vredni obletnici Planinskega vestnika zaželim sedanjemu uredniškemu odboru, da bi vsako leto lahko ponovil besede, ki jih je ob koncu I. letnika pred stodesetimi leti zapisalo tedanje uredništvo:

»V plačilo jim (sotrudnikom) bodi prijetna zavest, da so delali v čast slovenske domovine, v slavo nje prirodnih lepote. ... Slovenci ga radi čitajo, spisi njegovi prijajo njih čuvstvu. ... Planinski Vestnik pa tudi zastopa težnje, katere morajo ugajati vsakemu, ki res ljubi dom in rod svoj.«

zvest goram ...

www.vrh-sp.si

OBLAČILA ZA V GORE
TEL.: 04 57 42 777